

Komisijas paziņojums pēc Komisijas Direktīvas (ES) 2020/739 iesniegšanas Eiropas Parlamentam un Padomei attiecībā uz to darba ņēmēju veselības un drošības profilaksi un aizsardzību, kuri ir vai var būt pakļauti SARS-CoV-2 iedarbībai darbavietā

(2020/C 212/03)

1. Komisija ir apņēmusies panākt pēc iespējas labāku darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības līmeni Savienībā. Kopš pandēmijas sākuma ES un tās dalībvalstis ir veikušas vēl nepieredzētus pasākumus, lai aizsargātu cilvēku dzīvības un viņu iztikas līdzekļus. Eiropas Savienība atbalstīja valstu centienus risināt veselības krīzi un mazināt triecieni ekonomikai. Tā mobilizēja katru budžetā pieejamo euro, lai cīnītos pret vīrusu, un izmantoja budžeta un valsts atbalsta noteikumu pilnīgu elastību. Tā uzņēmās vairākas iniciatīvas, lai nodrošinātu individuālo aizsardzības līdzekļu pieejamību, tādējādi palīdzot aizsargāt iedzīvotājus un darba ņēmējus.
2. Komisija uzsver, ka priekšlikums *REACT-EU* nodrošinās papildu līdzekļus struktūrfondiem 58,3 miljardu EUR apmērā laikposmā no 2020. līdz 2022. gadam. Tas cita starpā atbalstīs darba ņēmējus, tostarp viņu aizsardzību saistībā ar SARS-CoV-2, atbalstīs MVU, veselības aprūpes sistēmas un zaļo un digitālo pārkārtošanos, kā arī būs pieejams visās nozarēs.
3. Komisija uzskata, ka, ar Komisijas Direktīvu (ES) 2020/739 ⁽¹⁾ iekļaujot Eiropas Parlamenta un Padomes Bioloģisko aģentu direktīvas 2000/54/EK ⁽²⁾ III pielikumā SARS-CoV-2 – vīrusu, kas izraisa Covid-19, tiek ievērojami uzlabots pašreizējais aizsardzības līmenis, jo īpaši priekšplāna darbinieku aizsardzības līmenis.
4. Komisija atgādina, ka attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darbā Padomes Pamatdirektīvā 89/391/EEK ⁽³⁾ visiem darba devējiem ir noteikts neapstrīdams pienākums veikt un uzturēt pilnīgu un atjauninātu **riska novērtējumu** saskaņā ar tās 6. un 9. pantu. Tas nozīmē, ka visi riski – tostarp SARS-CoV-2 iedarbība – darbavietā ir jāapsver un jānovērtē kopā, tostarp saistībā ar psihosociālo, bioloģisko, ķīmisko un citu risku mijiedarbību.
5. Komisija uzsver, ka tā rezultātā ir jāievieš attiecīgi **preventīvie un aizsardzības pasākumi**, tostarp konkrētā gadījumā, ja iespējama eksponētība SARS-CoV-2, un darba devējam jāsniedz visa nepieciešamā **informācija** par visiem drošības un veselības riskiem un visiem aizsardzības un profilakses pasākumiem un darbībām gan attiecībā uz uzņēmumu un/vai iestādi kopumā, gan attiecībā uz katru darbstaciju un/vai darbu.
6. Komisija arī atgādina, ka būtiska nozīme ir arī pienācīgai to darba ņēmēju **apmācībai**, kuri var būt pakļauti SARS-CoV-2 iedarbībai, kā arī katra darba ņēmēja tiesībām saņemt šādu apmācību, jo īpaši informācijas un norādījumu veidā, kas attiecas uz viņa darbstaciju vai darbu.
7. Turklāt Komisija vērš uzmanību uz šādiem īpašiem un stingriem veselības un drošības pienākumiem, kas noteikti Bioloģisko aģentu direktīvā 2000/54/EK:
 - 6. pants, kas ietver **sīki izstrādātus riska mazināšanas pasākumus**, tostarp kolektīvus un individuālus aizsardzības pasākumus, higiēnas pasākumus, darba procesus, lai novērstu vai līdz minimumam samazinātu eksponētību, un attiecīgu brīdinājuma zīmju izmantošanu,
 - 8. pants par **higiēnu un individuālo aizsardzību**, kurā cita starpā noteiktas darba ņēmēju tiesības saņemt atbilstošu aizsargtērpus vai citu attiecīgu aizsargapģērbu,
 - 9. pants par **informāciju un sagatavošanu**, kas nodrošina darba ņēmējiem tiesības saņemt skaidru informāciju, piemēram, par iespējamiem draudiem veselībai, piesardzības pasākumiem, kas jāveic, lai novērstu iedarbību, higiēnu un individuālo aizsarglīdzekļu lietošanu,

⁽¹⁾ OV L 175, 4.6.2020., 11. lpp.

⁽²⁾ OV L 262, 17.10.2000., 21. lpp.

⁽³⁾ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.

- 10. pants, kurā noteikts, ka darba devējiem ir jānodrošina **rakstiski norādījumi un jāizliek paziņojumi**, kuros ietver kārtību, kādā jārikojas gadījumos, ja noticis nopietns negadījums vai starpgadījums, kas saistīts ar bioloģiska aģenta apstrādi, neatkarīgi no tā grupas klasifikācijas.
8. Komisija uzsver, ka visi iepriekš minētie noteikumi **attiecas uz visiem darbaņēmējiem un visām darbavietām**. Vienīgais izņēmums ir 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts. Šis noteikums attiecas uz norādījumiem darbaņēmējiem, kuri apstrādā 4. grupas bioloģisko aģentu, kas minēta kā minimālā prasība un tādējādi neizslēdz, ka tas attiektos uz citiem darbaņēmējiem un attiecas uz darbaņēmējiem, kuri faktiski rīkojas ar vīrusu, nevis uz darbaņēmējiem, kuri tam eksponēti netīši. Komisija stingri mudina dalībvalstis nodrošināt, ka visiem darbaņēmējiem, kas eksponēti SARS-CoV-2 iedarbībai, tiek sniegti rakstiski norādījumi, kā ieteikts arī ES norādījumos par darbaņēmēju aizsardzību⁽⁴⁾.
9. Komisija apstiprina savu apņemšanos nodrošināt stingru īstenošanu dalībvalstīs, tostarp pienākumu nodrošināt rakstiskas norādes darbavietā un vajadzības gadījumā izvietot paziņojumus, kas ietver vismaz procedūru, kas jāievēro, ja darbaņēmēji ir pakļauti šā bioloģiskā aģenta iedarbībai. Tā aicinās Vecāko darba inspektoru komiteju šajā sakarā veikt izpildes panākšanas palīgpasākumus. Ciešā sadarbībā ar trīspusējo Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju Komisija darbavietas līmenī veicinās to procedūru iekļaušanu visos gadījumos, kuras jāievēro kā laba prakse šajā jomā, un arī uzdos *EU-OSHA* iekļaut šo labo praksi saistītajā **tiesīsaistes riska novērtēšanas rīkā un norādījumos**.
10. Komisija uzsver, ka, tā kā SARS-CoV-2 vīruss ir klasificēts 3. riska grupā tāpat kā SARS-CoV-1 un MERS, tas nozīmē, ka būtisko nosacījumu ziņā tiks aptvertas īpašās un stingrās tiesības un pienākumi, kas izklāstīti 7., 11., 13., 14. panta 4. punktā, 15. un 16. pantā. Tie ietver tiesības un saistīto pienākumu attiecībā uz **ricības plānu avārijas gadījumā, eksponēto darbaņēmēju sarakstu** (norādot veiktā darba veidu, kā arī datus par eksponētību, negadījumiem un starpgadījumiem), **iepriekšēju paziņojumu** kompetentajai iestādei par izmantošanu pirmo reizi, **medicīniskajiem datiem**, ko glabāta noteiktu gadu skaitu, vai uz V un VI pielikumā norādītajiem izolācijas pasākumiem.
11. Komisija arī uzsver, ka nav **atšķirības darbaņēmēju aizsardzībā** saskaņā ar 3. vai 4. grupas klasifikāciju ārpus laboratorijām vai rūpnieciska procesa, kurā apstrādā vīrusa paraugus un veic manipulācijas ar tiem, piemēram, lai izstrādātu vai ražotu vakcīnu, vai ārpus izolācijas telpām, kur atrodas pacienti, kuri ir inficēti vai par kuriem ir aizdomas, ka tie ir inficēti ar vīrusu.
12. Šīs telpas atbilst V un VI pielikuma noteikumiem, kas attiecas uz šiem procesiem. Šos noteikumus piemēro **bez jebkādas elastības attiecībā uz 4. grupas aģentiem**. Lielākā daļa no tiem attiecas arī uz 3. grupu; visstingrākie no tiem ir "ieteicami", kas nozīmē, ka tos piemēro principā, ja vien riska novērtējuma rezultāti nenorāda citādi.
13. Komisija norāda, ka saskaņā ar Bioloģisko aģentu direktīvas III pielikuma 6. punktu klasificēto bioloģisko aģentu saraksts atspoguļo zināšanu līmeni laikā, kad tas tika sastādīts, un sarakstu **atjaunina**, tiklīdz tas vairs neatbilst jaunākajam zināšanu līmenim. Komisija atzīst, ka zinātne pastāvīgi attīstās, un tāpēc aģentus pastāvīgi pārskatīt šo iedalījumu kategorijās, ņemot vērā zinātnes attīstību. Tas atbilst arī Bioloģisko aģentu direktīvas 19. pantam, kā arī Pamatdirektīvas 89/391/EEK 16. pantam. Komisija aģentus **regulāri informēt Eiropas Parlamentu un Padomi** par šādas pārskatīšanas rezultātiem.
14. Komisija uzsver, ka jaunie pasākumi jau ir ieviesti un ka dalībvalstīm tie jātransponē valsts tiesību aktos vēlākais piecu mēnešu laikā. Komisija atbalstīs dalībvalstis to centienos **pēc iespējas drīz transponēt pasākumus**. Šajā sakarā Komisija atzīmē, ka vairākas dalībvalstis jau piemēro Direktīvā (ES) 2020/739 noteikto 3. grupas klasifikāciju.

(4) Covid-19: ATGRIEŠANĀS DARBAVIETĀ. Darbavietu pielāgošana un darbinieku aizsardzība.

15. Jaunajā **stratēģiskajā satvarā par drošību un veselības aizsardzību darbā** Komisija pievērsīsies vajadzībai rīkoties turpmāk, lai uzlabotu spēkā esošā ES veselības aizsardzības un drošības tiesiskā regulējuma darbību, cita starpā pandēmijas situācijās. Šajā nolūkā Komisija nodrošinās ciešu Eiropas Parlamenta, Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas un Vecāko darba inspektoru komitejas iesaisti.
 16. Ņemot vērā bezprecedenta krīzē gūto pieredzi, Komisija nekavējoties izvērtēs nepieciešamību grozīt Bioloģisko aģentu direktīvu, lai uzlabotu sagatavotību un reaģēšanas plānošanu visās darbavietās, un līdz 2020. gada beigām informēs Eiropas Parlamentu.
-